

بسم الله الرحمن الرحيم آغاز هر کار به نام خداوند

- 1 - «بسم الله الرحمن الرحيم» سرآغاز کتاب الهی است، «م الله» نه تنها در ابتدای قرآن، بلکه در آغاز همه کتآسمانی بوده است.
- 2 - پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله فرمود: «هر کار مهمی که بدون نام خدا شروع شود، بی برجام است»
- 3 - «بسم الله» در شروع کار، سبب دلگرمی، امید و حمد مبدأ و منشأ همه کتآها و امیدها و رحمتها

نقش اخلاق در زندگی و تمدن انسانها

■ بعضی، مسائل اخلاقی را، به عنوان يك امر خصوصی در زندگی نگرند، و یا آنها را مسائل مقدس روحانی و معنوی دانند که تنها در زندگی سرای دیگر ()

که این يك اشتباه بزرگ است؛ اکثر مسائل اخلاقی بلکه همه آنها،

جامعه انسانی منهای اخلاق، منجر به فعالیتهای تخریبی انسانها میشود، نیروها به هدر خواهد رفت، استعدادها سرکوب خواهد شد، امنیت و آزادی بازیچه دست هوسبازان می شود. مفهوم واقعی خود را از دست می دهد.

3

اگر درست در تاریخ گذشته بیندیشیم، اقوام زیادی را پیدا کنیم که هر کدام بر اثر پاره خورده یا بکلی نابود شدند.

چه بسیار زمامدارانی که بر اثر نقاط ضعف

دردناکی فرو بردند، و چه بسیار فرماندهان فاسدی که جان سربازان خود را به خطر افکنده آنها را به خاک و خون کشیدند.

4

درست است که زندگی فردی و شکوفایی و زیبایی ندارد؛ درست است که خانواده‌ها پذیرند؛

■ از آنها مهمتر، زندگی اجتماعی بشر است که با حذف مسائل اخلاقی به
ممکن است گفته شود، سعادت و خوشبختی
توان در پرتو قوانین صحیح به دست آورد، بی آن
که به پایبند . ولی عمل به قوانین بدون پشتوانه اخلاق
ممکن نیست؛ انسانها باید . نگیزه‌هایی برای اجرای مقررات و قوانین
داشته باشد، تلاشهای بیرونی به جایی نمی . بارها شنیده ایم در جوامع
قانونمند، زمانی که دوربینهای فروشگاهها، زنگهای خطر و...
برق از کار افتادند، هزاران فروشگاه مورد دستبرد قرار گرفتند زیرا عامل
بازدارنده مردم از خطا و قانون شکنی تنها زور و تهدید وزندان
زور و فشار، بدترین ضمانت اجرای قوانین و مقررات است که جز در موارد
ضروری نباید از آن استفاده کرد و در مقابل آن، ایمان و اخلاق، بهترین ضامن
5 اجرای قوانین و مقررات .

پیامبر اکرم (ص) در معرفی پایه و ریشه بسیاری از ارزشهای اخلاقی و معیاری که بتوان با آن وارد بهشت شد می فرمایند:

« چیزی را که دوست داری از ناحیه مردم به تو
برسد به آنان برسان و چیزی را که دوست نداری
از مردم به تو برسد به آنان نرسان . »

انسان همواره با انبوهی از گزینه های رفتاری روبرو است که

تنها می تواند محدودی از آنها را انتخاب کند.

یافتن قوای بدنی و فکری و عاطفی و درهم تنیدن روابط
گوناگون اجتماعی و افزایش اندوخته های علمی و مهارتهای
عملی ، دایره گزینه هابصورت تصاعدي گسترش یافته
است، بطوریکه در هر لحظه هزاران انتخاب پیش روی

وگزینهش دشوار و دشوارتر می شود.

7

برای ترجیح و تعیین گزینه ها، عوامل گوناگون زیر وجود دارد:

شدت علایق و خواسته ها

احساس امنیت و احساس نا امنی

عادت کردن به امری، تقلید کردن از دیگران

تلقین کردن به خود

سایر عوامل روانی و اجتماعی.

8

در هر جامعه ای می توان جای پای اخلاق را دید؛
به گونه ای که به سادگی می توان ادعا کرد که هیچ
جامعه ای بی اخلاق نیست و نخواهد بود.

اساساً اجتماع مردم و تحقق جامعه در گرو
تن دادن به قواعد رفتاری خاصی است که
پاره ای از آن ها به عنوان اخلاق شناخته
می شود؛ به سخن دیگر می توان اخلاق
را همزاد بشر دانست.

9

■ واژه اخلاق از ریشه « » « » گرفته شده که
« در لغت به معنای سرشت و سبیه)

(است که هم شامل سجایای نیکو و پسندیده ،
مانند راستگویی و پاکدامنی و هم سجایای زشت و ناپسند
مانند دروغگویی و خُلق مخصوص صفات روحی
و ساختار معنوی انسان است که به صورت اختیاری و با
بصیرت دو شکل گرفته است.

■ « در مورد شکل طبیعی و ساختار ظاهری انسان
به کار می رود

10

علمای اخلاق و فلاسفه نیز تعریفی برای این اصطلاح کرده اند که با معنای لغوی آن بی ارتباط نیست

آنان اخلاق را عامل رسیدن به سعادت و کمال واقعی انسان دانسته اند.

اخلاق، علمی است که از غرایز، انگیزه ها و کیفیت هدایت آنها به سوی اهداف عالیه خلقت انسان بحث می کند.

11

باید توجه داشت که اخلاق،
ملکه شده هستند و حالات گذرا و
موقت که زود گذرند و ملکه نشده
« گویند نه اخلاق.»

12

رفتار اختياري متناسب با آنها را
معرفي مي کند و شيوه تحصيل صفات
نفساني خوب و انجام اعمال پسندیده و
ناپسند را نشان مي دهد.

13

انسان ها ناخود آگاه به سوي پاکسازي خویش از
صفات ناپسند گرایش دارند و به همین دلیل
بحث و گفتگو درباره اخلاق براي هر انساني
لذت بخش است، به گونه ای که انسان، بدون
فکر، افراد داراي اخلاق پسندیده را ستایش
میکند و افراد داراي رذایل اخلاقي را مذموم مي

14

هدف از طرح مباحث اخلاق

هدف از طرح مباحث اخلاقی آن است که برای نفس انسان حالتی ایجاد شود که تمام افعالی که از انسان صادر می‌باشند و کار ناپسندی از انسان سرزنند .
 « بر هر انسانی واجب است که چگونه زیستن و چگونه بودن را بیاموزد. در این صورت اخلاق فواید فردی و فواید اجتماعی را هم به دنبال خواهد داشت و عزت نفس و کرامت نفس و بزرگواری را به انسان و جامعه می‌دهد.

15

علم ، ارزش ذاتی دارد. چنانچه صاحب علم ، خود ساخته نباشد، به جای خدمت خیانت خواهد کردو به جای عدالت ، ظلم خواهد کردو به جای درمان افراد ناتوان و تنگدست ، از درمان آنان خودداری میکند درکارهایش کوتاهی کرده وخیانت خواهد کرد.

16

رمز تنزل پایبندی به اخلاق در دنیا

شدن و تنزل تقید به یات در جهان امروز

توان در سه عامل عمده جویا شد:

1- استفاده از تلقین و تقلید صرف

2- عدم وجود توجیه

3- عدم وجود پایه و اساس و پشتوانه

اخلاق که همان پایبندی به دین

17

مشکل جدایی اخلاق از علم

متأسفانه در عصر حاضر، جدایی علم از اخلاقیات موجب شده است که انسان تمام قوای فکری اش را در جهت سود و لذت ناپایدار به کار بندد و پس از آن، جامعه از ارزش‌ها تهی و بی‌پناهی‌ها، اضطراب‌ها، ظلم‌ها و پوچ‌گرایی‌ها را تجربه می‌کند. انسانی که تنها در بُعد علمی منهای تقید به ارزش‌های انسانی و الهی، تنها و تنها به افزون‌خواهی فکر می‌کند، در حقیقت، انسان توانا قدرتمندی است و لدی فقط در یک بعد رشد کرده است

دادن تبغ است دست راهزن

به که آید علم را ناکس به

فتنه آرد در کف بدگهران

■ بدگهر را علم و فن آموختن

■ تبغ دادن در کف زنگی مست

■

18

**مسائل اخلاقی گرچه همیشه مهم بوده اند
در عصر حاضر اهمیت بیشتری یافته اند زیرا:**

**1) عوامل و انگیزه های فساد و انحراف در
عصر حاضر از هر زمانی بیشتر است .
گذشته برای تهیه مقدمات بسیاری از مفاصد
اخلاقی هزینه ها و زحمت ها لازم بود در
زمان ما به واسطه پیشرفت صنایع بشری همه
چیز، در همه جا ، در دسترس همگان است .**

19

عصر ما عصر بزرگ شدن مقیاس هاست ، آن چه در
گذشته به طور محدود انجام میگرفت در عصر ما به
صورت نا محدود انجام می گیرد، کشتار انسان ها
به واسطه وسایل کشتار جمعی ، مفاصد اخلاقی
دیگر که به کمک ماهواره ها و اینترنت در سراسر
دنیا منتشر میشود و مواد مخدر که به سراسر دنیا
کشیده شده است ...

**فلذا مفاصد اخلاقی مرزها را در هم شکسته و به تمام
نقاط جهان گسترش یافته اند.**

20

■ 3) همان گونه که علوم و دانش های مفید و سازنده در زمینه های مختلف پزشکی و صنایع و شئون دیگر حیات بشری گسترش فوق العاده ای پیدا کرده ، علوم شیطانی و راهکارهای وصول به مسائل غیر انسانی و غیر اخلاقی نیز به مراتب

21

عامل چهارم:

در دنیای امروز مفهوم واقعی « به خطر افتاده بعضی ، آن را به کلی انکار کرده و یا غیر ضروری دانسته اند .

بعضی دیگر « راه کار و خصلتی که انسان را به خواسته های سیاسی اش برساند دانسته اند. بنابراین بسیار طبیعی خواهد بود که پرسیده شود اخلاق چیست؟

22

ی کهن، مسئله ای

در سالهای اخیر تاکید بر مقوله اخلاق بسیار
 . امروز مدیران به این نتیجه دست یافته اند که فقط
 با قوانین و مقررات نمی توان سازمان را اداره کرد،
 بلکه در کنار آنها به ابزار دیگری نیاز دارند که
 « » . براین اساس و به اعتقاد کارشناسان
 برای اداره بهتر سازمانها رورت دارد که «
 « قرار بگیرد **خودکنترلی جایگزین**
دیگر کنترلی شود هدفهای اخلاقی به قوانین اخلاقی
 تبدیل شوند.

23

فالذا قرآن مجید میفرماید:

- **قد افلح من تزکی** «رستگار کسی است که طلب پاکی کند» .
- «همانا اهل ایمان به پیروزی و
 رستگاری رسیدند»
- **و اتقوا الله لعلکم تفلحون** «ترک عمل زشت کنید باشد که
 سعادت و رستگاری یابید»
- این انسان است که هر یک از دو راه خیر و شر را از
 طریق الهام شناخته و هر کدام را که بخواهد می تواند
 انتخاب کند . ولی باید بداند که سعادت و رستگاری و فلاح
 و پیروزی در سایه پاکی نفس است .

24

درباره انگیزه اخلاق و اخلاق مداری ، گفته اند :

1 - انگیزه ها یا ضمانت‌های اجرایی صحیح برای اخلاق صرفاً درونی اند، مانند عاطفه، خیر خواهی، میل به انجام کاری که به خودی خود خوب (Desire) انسان باید بداند که کوشش های او را در رسیدن وی به اهداف و خواسته هایش نقش دارد و نتیجه آن ها دردنيا و آخرت عاید خودش می

25

امروزه تصور میشود که اخلاق یک مجموعه است که دارای اهداف خاص و دارای قواعد بخصوصی برای رسیدن به آن اهداف خاص

2- این اهداف و قواعد، در خارج قرار دارند و به صورت عادت بر فرد تحمیل یا به او تلقین می شوند.
این اهداف با گذشت زمان تا حدّی «
یعنی فرد آن ها را از آن خود میداند و رفتار خود را با آنها تنظیم می کند ، او به يك « دست می یابد. این فرآیند « شدن ممکن است کاملاً غیر عقلانی باشد.

26

در زبان انگلیسی واژه **Ethics** morality هر دو به معنای اخلاق به کار

27

اخلاق شاخه ای از فلسفه است که آن را
 فلسفه اخلاقی یا (Ethics) نامیده اند
Ethics انگلیسی یا **Ethiquis**
 فرانسه را معادل اخلاق ذکر می نمایند .
 این کلمات از **Ethiquette** به معنی آداب
 معاشرت ، منش و رفتار یا **Character**

28

Morality از ریشه لاتینی Mares

و به معنای رفتار یا رسم و عادت است.
 «Morals» به معنای خلق و خوی راسخی است
 که در نفس
 :
 برای اصول و تئوریهای اخلاقی مربوط به
 خوب یا بد «ethics» به کار
 میرود.
 :

29

Medical Ethics همان آداب پزشکی است

■ آداب پزشکی تنظیم روابط گروه پزشکی را با مردم
 ؛ همکاران و جامعه در شکلی اخلاقی در بردارد .
 کلمه دیگری که تقریباً به عنوان معادل علم اخلاق
 پزشکی استعمال شده است کلمه Deontology
 (دئونتولوژی) به معنای وظیفه شناسی و این به
 خاطر اهمیت و پایبندی است که صاحبان حرفه
 پزشکی به وظایف خود دارند .

30

وجدان انسانی

- اگر انسانی ارزش کار خود را مشروط به امور مادی نکند بلکه به خاطر وجدان انسانی کاری را انجام دهد این عمل او کاملاً اخلاقی است و ارزشمند.
- بنابراین اگر کسی به انسان درمانده ای کمک کند و صداقت داشته باشد تا وجدان خود را آرام کند؛ این یک عمل اخلاقی خواهد بود. اما اگر این کمک کردن یا راست گفتن در ازای امور مادی باشد مثلاً راست بگوید تا او هم راست بگوید و او را فریب ندهد یا کمکش کند تا او هم در مواقع اضطراری او هم به کمکش بیاید این عمل اخلاقی نیست بلکه یک عمل تاجرانه است.

31

فرق علم اخلاق با سایر علوم:

- 1) علم ، مطلق دانستن را گویند ولی اخلاق پشتیبان اعمال خیر و خوبی هاست.
- احتیاج انسان به اخلاق بسیار بیشتر از نیاز انسان به سایر علوم است

32

(2) علم هم فضیلت و هم رذیلت را به خدمت می گیرد

درحالی که علم اخلاق پشتیبان فضایل و دشمن رذایل است.

33

(3) علم بطور مطلق رسیدن به مقصد را نشان می دهد، ولی این که مقصد خیر است یا نه ، مربوط به علم نیست بلکه به اخلاق

(4) در اخلاق عمل هم وجود دارد ، ولی در عمل وجود نداشته باشد .

34

انواع اخلاق: ۱- اخلاق هنجاری:

اخلاق هنجاری را اخلاق دستوری هم میگویند.

را اخلاق هنجاری به بررسی افعال اختیاری انسان از حیث خوبی یا بدی و یا رفتاری عدم الزام در انجام آنها

روشن بحث در اخلاق هنجاری

35

۲- اخلاق کاربردی:

و تطبیق استدلالها،

اصول، ارزشها و ایده آلهای اخلاقی در مورد رفتارهای اخلاقی

و چه

هدف اخلاق کاربردی: ارزش گذاری و ارزیابی پذیرش یا انکار رفتارهاست.

36

امام کاظم (علیه السلام) درباره جایگاه
اخلاق کاربردی می فرمایند:

لازم ترین دانش برای تو، دانشی است که
تو را به صلاح قلبت راهنمایی و فسادش
را برایت آشکار کند.

37

۳- اخلاق حرفه ای

■ اخلاق حرفه ای هم

. اخلاق حرفه ای درباره ابعاد اخلاقی
مسائل و موضوعاتی که به مشاغل خاصی
مربوط میشود صحبت میکند مانند:
، اخلاق کتابداری...

38

اخلاق دانشجویی

■ حدیثی از پیامبر اکرم که محدودیت زمانی برای تحصیل علم را رد می کند : اطلبوا العلم من المهد الى الحد : زگهواره تا گور دانش بجوی.

■ حدیثی از پیامبر که محدودیت مکانی تحصیل علم را رد می کند : اطلبوا العلم ولو بالصیین : دانش ها را بیاموزید هر چند در چین باشد

■ دو حدیث از پیامبر که محدودیت تحصیل علم از حیث معلم را نفی می کند:

39

آداب اخلاقی آموختن

■ پیامبر (ص) در توصیه به ابوذر غفاری می فرماید : بدترین مردم در نزد خدا در روز قیامت عالمی است که از علمش سود نبرده .

40

شیوه نوین آموزش اخلاق ، با ایجاد انگیزه و تغییر
نگرش دانش طلبان موجب تحقیق اهداف زیر می گردد :

- ارتقای مهارت رفتاری در ارتباط با بیماران و همکاران
- آگاهی از تعهدات شغلی
- توزیع عادلانه درمان
- انجام درمان با رضایت آگاهانه
- حفظ استقلال بیمار و انتقال حقایق به او
- رازداری
- قبول مسئولیت خطاها

41

اخلاق کار

- اخلاق کار مجموعه ای از «بایدها» «نبایدها»
است که کارکنان یک سازمان در جهت تحقق کامل
شرایط کمی و کیفی کاری که تعهد کرده اند ، باید
رعایت کنند .
- ابعاد ثابت اخلاق کار فراتر از ظرف زمان و مکان
هستند و ماهیت آن ها فرا معیشتی ، فرا تاریخی و
جاودانی است همچون نیکی ، عدل ، ایثار ،

...

42

ارزش های اصول اخلاق حرفه ای

- هر حرفه ای رفتار و تعهدات مربوط به خود را دارد که برگرفته از اساس نامه آن حرفه است. حرفه های مختلف بر حسب میزان حساسیت و وظیفه ای که در خدمت به جامعه دارند ، دارای معیارهای اخلاقی متفاوتی می باشند
- **اخلاق حرفه ای نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیتی است .** صداقت در رفتار ، گفتار و کردار در هر صنف و هر شغلی ، نمادی از احترام به اخلاق است .

43

معیارهای اخلاقی به ما میگوید سازمان ها، چه باید انجام بدهند و چه نوع تصمیماتی باید اتخاذ کنند ؟

- معیارهای اخلاقی همچون نقشه های راهنمایی هستند که به اعضاء یک سازمان کمک می کنند تا نقش های خود را به روشنی و وضوح کاملی ایفاء نمایند . این معیارها برگرفته از فرهنگ بومی – فرهنگ روز و به خصوص در کشور ما متأثر از دین مبین اسلام است .

44

منظور از مسئولیت اخلاقی

مراد از مسئولیت اخلاقی ، مسئولیتی است که نتیجه آن مجازات و کیفر اخروی دارد ، اگرچه این مسئولیت ممکن است کیفر دنیوی داشته باشد یا نداشته باشد .

با توجه به آنچه گفته شد در حرفه پرستاری زمینه های بروز فعل اخلاقی نسبت به سایر حرفه ها بسیار فراهم تر است زیرا جامعه پزشکی همیشه در شرایط بحرانی و نامساعد مراجعه کنندگان با آن ها روبرو می شوند .

45

شرط پذیرش مسئولیت اخلاقی عبارتند از :

• کودکان و افراد غیر بالغ از بار مسئولیت اخلاقی فارغ اند ، اگر چه سرپرست آنان در قبال اعمال ایشان مسئولیت حقوقی دارد .
اگر چه سرپرست آنان در مقابل خساراتی که در نتیجه اعمال آنان به دیگران باشد ، مسئولیت حقوقی دارد .

• وجود قوه تعقل ، شرط مسئولیت اخلاقی است . بنابراین افرادی که از سلامت عقلانی برخوردار نیستند و دچار کاستی هایی در قوه عاقله اند ، مسئولیت اخلاقی ندارند ، اگر چه سرپرست آنان در مقابل خساراتی که در نتیجه اعمال آنان به دیگران باشد ، مسئولیت حقوقی دارد .

46

شرط پذیرش مسؤولیت اخلاقی عبارتند از :

- علم یا امکان تحصیل آن: فرد هنگامی مسؤولیت اخلاقی دارد که نسبت به زشتی و پلیدی و ممنوعیت آنچه باید ترک کند و نسبت به خوبی و شایستگی آنچه باید انجام دهد و همچنین چگونگی انجام آن ، علم و آگاهی داشته باشد و یا این که امکان دستیابی به آگاهی لازم را داشته باشد، یعنی در موقعیت و وضعیتی باشد که بتواند این علم را تحصیل کند .
- انسان نسبت به آنچه توانایی پایبندی به آن را ندارد، اعم از فعل یا ترک ، مسؤولیت اخلاقی ندارد و مورد بازخواست و نکوهش قرار نمی گیرد .

47

اهمیت حرف پزشکی و پرستاری و جایگاه آن

- حرف پزشکی ازدیدگاه اسلام دارای اهمیت فراوانی است زیرا جان مردم بستگی بدان دارد و اسلام برای جان ها اهمیت فراوانی قائل است ، تا آنجا که قرآن مجید می فرماید : “هر کسی انسانی را بدون این که شخصی را کشته باشد ایجاد فساد بر روی زمین کرده باشد به قتل برساند گویا تمامی انسان ها را کشته و هر کسی که او را زنده بدارد گویا صدها انسان را زنده داشته است (مائده آیه 32) . فرد خدمتگزاری که باعث نجات انسان ها از مرگ می گردد نه تنها موجب احیای آن ها شده بلکه خانواده هایی را زنده کرده است و نمی گذارد چراغ پرفروغ زندگی ایشان خاموش

48

پیامبر اکرم () می فرمایند : وقتی انسان می میرد
ثواب عملش قطع می شود مگر سه مورد زیر :

سنت نیکی که سودرسانی آن ادامه دارد یا علمی که
از آن مردم نفع می برند یا فرزند نیکوکاری که
برای او دعا می کند» . بنابراین هر گونه کمک به
سلامت ، کاهش درد و درمان انسان ها از بزرگترین
عبادات محسوب می گردد .

خدمت به یک انسان خدمت به خداست .

49

غالب دستورات غیر عبادی و اجتماعی اسلام در
جهت حفظ و تداوم سلامتی و بهداشت جامعه است

■ علاوه بر دستورات مستقیم بهداشتی ، اسلام در تعارض بین
عبادت و سلامتی ، جانب سلامتی را گرفته است .
به سلامتی انسان ضرر برساند ، واجب بودنش ساقط شده و
تبدیل به حرام می شود . : حج ، جهاد ، روزه ، امر به
... با توجه به اهمیت ویژه ای که سلامتی برای
انسان و جامعه انسانی دارد این حرفه و شغل را نیاز مبرم
جامعه دانسته ، برای کلیه کسانی که دانش و استعداد و
شرایط لازم را برای آن دارا هستند واجب می داند .

50

این موضوع از چند جهت قابل بحث است :

- (1) سلامتی انسان امری اجتناب ناپذیر است . انسان بدون سلامتی نمی تواند به زندگی خود ادامه دهد بیماری آرامش انسان را می گیرد و فعالیت های طبیعی او را مختل می کند . مراجعه به پزشک و بیمارستان به طور عمده در هنگام بیماری انجام می شود . به همین دلیل حرفه پزشکی و پرستاری در شرایط بحرانی با فرد روبرو می شود و لذا اخلاق در حرف پزشکی از اهمیت بالا و حساسی می باشد . امام علی (ع) می فرمایند : “ سلامتی برترین نعمت ها است “ و گروه پزشکی این نعمت بزرگ را به بیمار برمی

51

(2) زمینه های توجه به خدا در حرفه پزشکی :

- حرف پزشکی و پرستاری در طول دوران آموزش ، هنگام درمان به طور مداوم با پیچیدگی نظام هستی سرو کار دارد و این مسأله باعث می شود که بیش از سایر افراد توجه به عظمت الهی داشته باشد . حرف پزشکی بیشتر از سایر حرفه ها انسان را با خدا مرتبط می کند .

52

3- گروه پزشکی باید توجه کند که:

- کارو حرفه او ابزار دست خداوند است و در واقع دست خدا به او نیرو و توان معالجه می دهد و اگر به این مسأله توجه کنند در تمام مراحل معالجه خدا را می بینند .
- قرآن کریم از قول حضرت ابراهیم آمده است که: « ... هنگامی که بیمار می شوم او مرا درمان می کند . »
- میتوان گفت پزشکان و پرستاران تجلی اسم شافی که در عالم ظهور کرده است . از این نظر حرف پزشکی در اسلام حرفه ای مقدس اند .

53

(4) دستورات بهداشتی و درمانی اسلام :

- در اسلام توصیه های زیادی درباره مسایل بهداشتی و درمانی وجود دارد نظیر آیه شریفه : ” فليُنْظَرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ، انسان باید به غذای خود بنگرد ”
- پیامبر که فرمودند : ” المعدة بيت الداء و الحمية راس كل دواء یعنی معده انسان خانه همه دردها و پرهیز کردن سرآمدها همه داروها است . ”
- از دیر باز یکی از اجزاء علم طب ، اخلاق پزشکان و پرستاران محسوب می شده است و عالمان طب در کنار پرداختن به مسایل پزشکی و توصیه های دارویی ، توصیه های اخلاقی نیز داشته اند

54

بنابر این ماهیت حرفه پزشکی و پرستاری پرهیز کاری است

■ و علم اخلاق پزشکی در حقیقت یک نوع امر به

در علم پزشکی است ، یعنی امر به تشویق به اعمال و رفتار و کردار پسندیده و نهی از اعمال ناصوابی که باید از آن ها اعراض کرد ، امر به وقار ، به بی طمعی ، پاک چشمی ، پاک دامنی ، دلسوزی و محبت ، مهربانی ، صمیمیت ، شکیبایی به همدردی با مردم و بیماران ، امر به رازداری ، به امانت و صداقت ، امر به مطالعات و روزآمد نگاهداشتن دانش خود میباشد.

55

علم اخلاق پزشکی در حقیقت یک نوع نهی از منکر هم در علم پزشکی است

■ عدم توجه به مسئولیت های بزرگ نسبت به بیماران و جامعه ، نهی از مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی ، نهی از انتخاب دوستان نامناسب ، نهی از طبابت غلط و اعمال اشتباه آمیز ، نهی از بازگویی اسرار بیماران ، نهی از خشنونت های بی مورد با بیماران و تحقیر پزشکان و همکاران ، نهی از جستجوی مشتری و دلال بازی و بیمار دزدی ، نهی از صدور گواهی های خلاف ، نهی از ارجاع بیماران به همکاران نادرست و نا وارد ، نهی از دریافت حق العلاج های سنگین و نامتناسب وبالاخره از ناپاک چشمی نگریستن .

56